

Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen yhteiset arkkitehtuurit

Korkeakoulujen tietohallinto- ja ICT-ohjausryhmän
kokous 28.11.2014

LUONNOS keskustelun pohjaksi 18.11.2014
Tuija Raaska, CSC

Julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuuryössä käytetään JHS 179 / Kartturi -viitekehystä.

- arkkitehtuureissa kuvataan yleensä vain osa alueista toiminta, tieto, järjestelmät, teknologia
- kuvausten tarkkuustasot vaihtelevat (käsitteellinen: mitä, looginen: miten, fyysinen: miten)

Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen arkkitehtuureissa huomioitavia ulottuvuuksia lisäksi - autonomisten organisaatioiden yhteiset arkkitehtuurit

Yhteenveto (työn alla olevista) arkkitehtuureista

Arkkitehtuurityö (pääasiallisesti työtä ohjaava ryhmä; vastaavat henkilöt OKM:ssä ja CSC:llä)	Pääasiallinen näkökulma
Tieteellisen laskennan kokonaisarkkitehtuuri (Tieteellisen laskennan yhteistyöfoorumi; Sami Niinimäki, OKM; Jussi Heikonen, CSC)	Toiminta , järjestelmä, teknologia
Tutkimuksen kokonaisarkkitehtuuri (Avoimen tieteen ja tutkimuksen asiantuntijaryhmä; Juha Haataja, Sami Niinimäki, OKM; Pirjo-Leena Forsström, CSC)	Toiminta , tieto, järjestelmä
Tutkimuksen tuen ja hallinnon viitearkkitehtuuri (Tutkimuksen tuen ja hallinnon verkosto; Juha Haataja, OKM; Hanna-Mari Puuska, CSC)	Toiminta , tieto
Korkeakoulujen opiskelun ja opetuksen viitearkkitehtuuri (Digitalisoituvan opiskelun ja opetuksen yhteistyöryhmä; Ilmari Hyvönen OKM; Pekka Linna, CSC)	Toiminta , tieto
Viranomaistietovirtojen tavoitearkkitehtuuri (Korkeakoulujen valtakunnallisen tietovarannon ja OKM:n tiedonkeruiden ohjausryhmä; Jukka Haapamäki, OKM; Antti Mäki, CSC)	Tieto , järjestelmä
Tietoon ja järjestelmiin/teknologiaan keskittyvät arkkitehtuurit, joilla on yhteisiä osia ylläolevan kanssa	Pääasiallinen näkökulma
Korkeakoulujen ICT-palveluiden nykytila ja tavoitearkkitehtuuri (Korkeakoulujen tietohallinto- ja ICT-ohjausryhmä; Ilmari Hyvönen OKM, Antti Mäki, CSC)	Järjestelmä , teknologia
Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen yhteentoimivuusmalli ja tietomäärittelyt (Korkeakoulujen tietohallinto- ja ICT-ohjausryhmä; Ilmari Hyvönen OKM, Suvi Remes, CSC)	Tieto

Korkeakoulujen Opiskelun ja opetuksen viitearkkitehtuuri

Arkkitehtuurin yleiskuvaus

- Työtä ohjaa korkeakouluissa harjoitettavan opiskelun ja opetuksen tuen yhteistyöryhmä (KOOTuki)
- Arkkitehtuurissa kuvataan opiskelun ja opetuksen sekä näiden tuen ja hallinnon prosessit ylätasolla, näissä käsiteltävät tiedot, sekä eri osaprosesseja nykytilassa tukevat (tietojärjestelmä / ICT) palvelut eri korkeakouluissa
- Arkkitehtuuri luo yhteisen kielen ja sen avulla on mahdollista tunnistaa palvelutuotannon katvealueet ja päällekkäisyydet sekä yhteiset kehittämisspolut
- Korkeakoulut voivat hyödyntää arkkitehtuuria kuten parhaaksi näkevät
- V0.8 <https://confluence.csc.fi/display/OPI/OPI-viitearkkitehtuuri>

Osaksi korkeakoulujen yhteentoimivuusmallia luotavat määritykset (jos tiedossa tässä vaiheessa)

- Opiskelun ja opetuksen sekä näiden tuen ja hallinnon (osa)prosessit ja tietokokonaisuudet
- Opiskelun ja opetuksen prosesseja tukevat palvelut

Potentiaaliset *uudet* keskitetyksi/yhdessä tuotettavat ICT-palvelut arkkitehtuurin mukaan toimittaessa (jos tietoa tässä vaiheessa); tarve

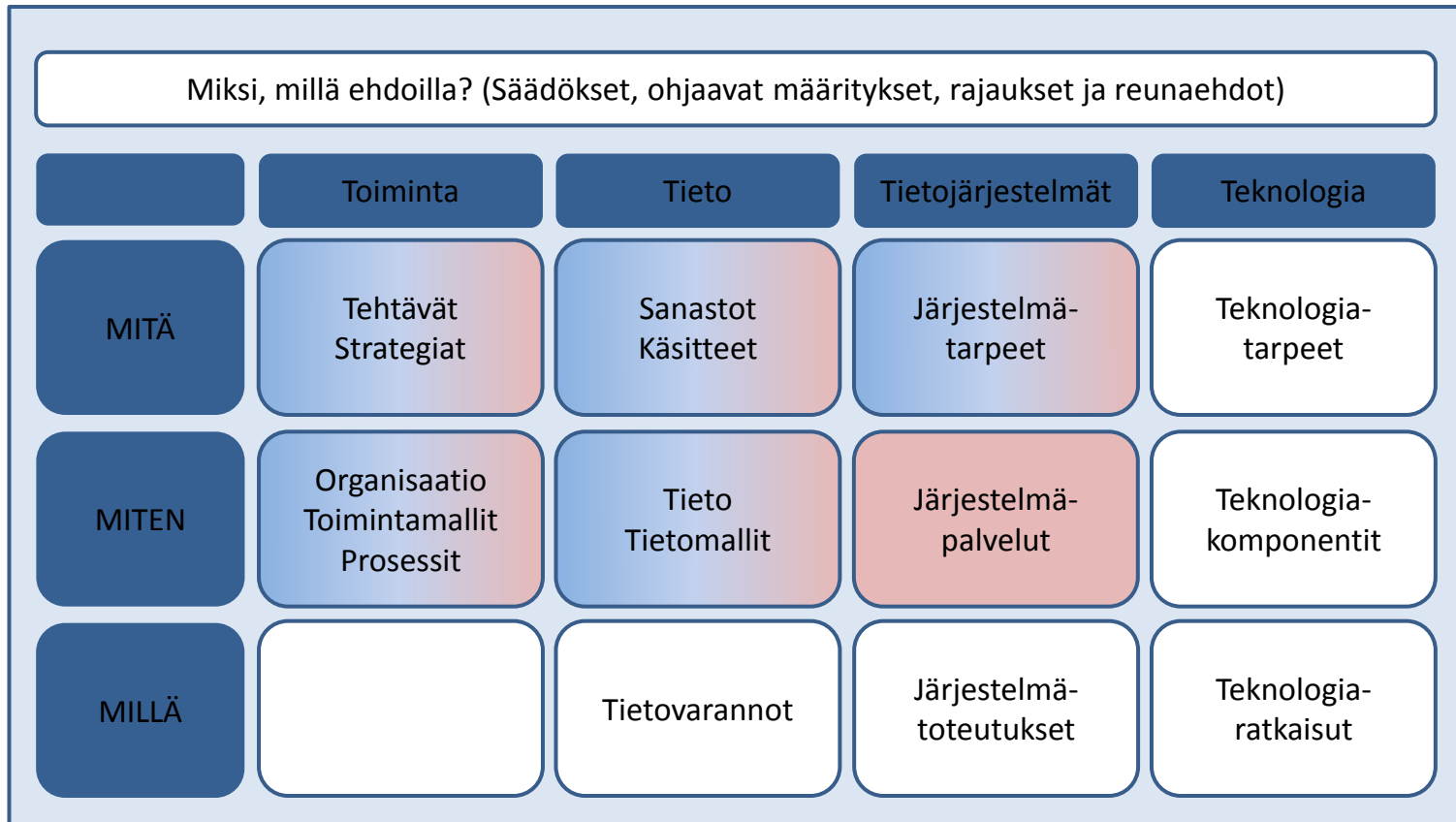
- OTM
- Peppi
- Pakki
- Perusrekisteri
- Tiptop-implemентаaatiot
- Oili, Exam, ...

Korkeakoulujen opiskelun ja opetuksen viitearkkitehtuuri

Kuvataan nykytila

Kuvataan tavoitetila

Kuvataan sekä nyky, että tavoitetila

Tutkimuksen viitearkkitehtuuri (ATT)

Arkkitehtuurin yleiskuvaus

- ATT arkkitehtuuri + asiantuntijaryhmä
- Kuvaa tavan viedä avoimuuden toimintamalli arkipäivään (mm. avoimuuden politiikat sekä sopimusprosessit, tietovirtojen kestävä hallinta, pitkäaikaissäilytys) ja siirtää tavoitteet toimintaan. Mahdollistaa FIRI-infrojen saamisen yhteiseen arkkitehtuurikeskusteluun.
- Kuvaa tavoitetilan, periaatteet, tietovarannot ja tietovirrat. Nykytila yhteisten palveluiden osalta (mm. IDA, KATA etc.), myös muut kuin korkeakoulut.
- Sisältää nykytilakuvauksen arkkitehtuurin yhteisten palveluiden osalta.
- Tavoitetilan kuvaus kattaa koko tutkimusprosessin, huomioiden tiedon linkaaren (mm. pitkäaikaissäilytys osana prosessia).
- Ovat tutkimuksen näkökulmasta ”yhteisiä” eli tavoitetila kaikille.
- Tarve sidosarkkitehtuurien (mm. KDK) nivomiseen.
- Valmistuu syksyllä 2015, ATT-foorumin jälkeen.
- Työ pohjautuu

<https://www.tdata.fi/documents/10180/44526/TTA-kokonaisarkkitehtuuri/7df43aee-1e0c-4c41-b6cd-a64aaced15a4>

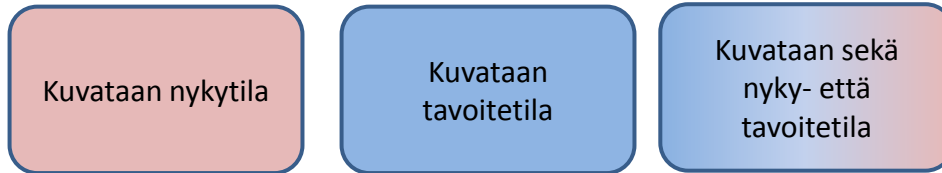
Osaksi korkeakoulujen yhteentoimivuusmallia luotavat määrittymiset (jos tiedossa tässä vaiheessa)

- Tutkimusdatan kuvailun minimimetatietomalli
- Pitkäaikaissäilytyksen standardisalkku (yhteentoimivuusmalli vai JHS?)
- Sensitiivisen datan viitearkkitehtuuri (yhteentoimivuus vai JHS?)
- Biopankkien viitearkkitehtuuri (STM vai JHS?)
- Julkaisujen viitearkkitehtuuri

Potentiaaliset *uudet* keskitetysti/yhdessä tuotettavat ICT-palvelut arkkitehtuurin mukaan toimittaessa (jos tietoa tässä vaiheessa); tarve

- Tutkimuksen pitkäaikaissäilytyspalvelut

Tutkimuksen viitearkkitehtuuri (ATT)

Miksi, millä ehdoilla? (Säädökset, ohjaavat määritykset, rajaukset ja reunaehdot)				
	Toiminta	Tieto	Tietojärjestelmät	Teknologia
MITÄ	Tehtävät Strategiat	Sanastot Käsitteet	Järjestelmä- tarpeet	Teknologia- tarpeet
MITEN	Organisaatio Toimintamallit Prosessit	Tieto Tietomallit	Järjestelmä- palvelut	Teknologia- komponentit
MILLÄ		Tietovarannot	Järjestelmä- toteutukset	Teknologia- ratkaisut

Tutkimuksen tuen ja hallinnon viitearkkitehtuuri

Arkkitehtuurin yleiskuvaus

- [TUHA-viitearkkitehtuuriryhmä](#) on tutkimuksen tuen ja hallinnon verkoston (TUHA) asettama korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja CSC:n edustajista koottu asiantuntijaryhmä
- Viitearkkitehtuuri kuvaa tutkimuksen tuen ja hallinnon nykytilan mm. palveluiden, prosessien, toimijoiden ja sidosryhmien osalta
- Työ tukee organisaatioiden yhteisten ja omien palvelujen ja prosessien kehittämistä tutkimuksen tueksi
- Tavoitetilaa kuvataan esimerkiksi yhteisten palvelutarpeiden osalta
- Työ tukee ja täydentää ATT:n tutkimuksen kokonaisarkkitehtuurityötä tutkimuksen tuen ja hallinnon näkökulmasta
- Ensimmäinen versio valmistuu keväällä 2015
- Lisäksi [TUHA-tietomallityöryhmä](#) kuvaa tietoarkkitehtuuria määrittelemällä tutkimushallinnon käsitteitä ja sanastoa

Osaksi korkeakoulujen yhteentoimivuusmallia luotavat määrittelyt (jos tiedossa tässä vaiheessa)

- Tutkimushallinnon sanasto ja käsittemallit

Potentiaaliset *uudet* keskitetyksi/yhdessä tuotettavat ICT palvelut arkkitehtuurin mukaan toimittaessa (jos tietoa tässä vaiheessa) ; tarve

- -

Tutkimuksen tuen ja hallinnon viitearkkitehtuuri

Kuvataan nykytila

Kuvataan tavoitetila

Kuvataan sekä nyky, että tavoitetila

Miksi, millä ehdoilla? (Säädökset, ohjaavat määritykset, rajaukset ja reunaehdot)

	Toiminta	Tieto	Tietojärjestelmät	Teknologia
MITÄ	Tehtävät Strategiat	Sanastot Käsitteet	Järjestelmä- tarpeet	Teknologia- tarpeet
MITEN	Organisaatio Toimintamallit Prosessit	Tieto Tietomallit	Järjestelmä- palvelut	Teknologia- komponentit
MILLÄ		Tietovarannot	Järjestelmä- toteutukset	Teknologia- ratkaisut

Viranomaistietovirtojen tavoitearkkitehtuuri

Arkkitehtuurin yleiskuvaus

- Työtä ohjaa korkeakoulujen valtakunnallisen tietovarannon ja OKM:n tiedonkeruiden ohjausryhmä
- Arkkitehtuuri on apuna viranomaisraportoinnin suunnittelussa, viranomaisten tiedonvaihdossa ja tietosisältöjä ja toimitustapoja koskevassa päätöksenteossa. Lisäksi tavoitteena on tietovarantojen avaaminen ihmisten ja yhteisöjen palveluihin sekä tiedon laadun parantaminen.
- Nykytilankuvaus on yleiskuva korkeakouluista viranomaisille lähtevistä tietosisällöistä ja tietovirroista
- Tavoitetilan osalta kuvataan mitkä tietovirrat järjestetään tulevaisuudessa VIRTAn tietovarannon kautta.
- Arkkitehtuuri sisältää yhteisiksi tunnistetut tietosisällöt ja niiden määritykset ja tiedonsiirtokuvaukset
- Kuvattavat tiedot ovat kauttaaltaan korkeakoulujen yhteisiä perustuen eri viranomaisten tiedonsaantioikeuksiin ja pääsääntöisesti velvoittavia
- Kuvauksen 1.0 versio valmistuneena 05/2015
- Mistä löytyy edellinen / työversio:
<https://confluence.csc.fi/display/tietor/Viranomaistietovirtojen+tavoitearkkitehtuuri>

Osaksi korkeakoulujen yhteentoimivuusmallia luotavat määritykset (jos tiedossa tässä vaiheessa)

- VIRTAn opintotietopalvelun ja VIRTAn julkaisutietopalvelun siirtomääritykset
- OKM:n Suorien tiedonkeruiden siirtomääritykset

Potentiaaliset uudet keskitetyksi/yhdessä tuotettavat ICT palvelut arkkitehtuurin mukaan toimittaessa (jos tietoa tässä vaiheessa) ; tarve

- VIRTAn julkaisutietopalvelu
- VIRTAn henkilöstötietopalvelu

Viranomaistietovirtojen tavoitearkkitehtuuri

Kuvataan
nykytila

Kuvataan
tavoitetila

Kuvataan sekä
nyky, että
tavoitetila

Miksi, millä ehdoilla? (Säädökset, ohjaavat määritykset, rajaukset ja reunaehdot)

	Toiminta	Tieto	Tietojärjestelmät	Teknologia
MITÄ	Tehtävät Strategiat	Sanastot Käsitteet	Järjestelmä- tarpeet	Teknologia- tarpeet
MITEN	Organisaatio Toimintamallit Prosessit	Tieto Tietomallit	Järjestelmä- palvelut	Teknologia- komponentit
MILLÄ		Tietovarannot	Järjestelmä- toteutukset	Teknologia- ratkaisut

Tieteellisen laskennan kokonaisarkkitehtuuri

Arkkitehtuurin yleiskuvaus

- Tieteellisen laskennan yhteistyöfoorumi
- Arkkitehtuuri antaa kokonaiskuvan tieteellisestä laskennasta Suomessa ja tukee sen tarkoituksenmukaista ja kustannustehokasta organisointia
- Nykytila on kuvattu yleisellä tasolla
- Arkkitehtuurin tavoitetilakuvaus ulottuu vuoden 2020 tienoille
- Tieteellisen laskennan kokonaisarkkitehtuuri liittyy läheisesti tutkimuksen tietoaaineistojen kokonaisarkkitehtuuriin
- Ensimmäinen raakaversio on valmiina vuoden 2014 loppuun mennessä
- Työversio on osoitteessa <https://confluence.csc.fi/display/TLKA/Home>

Osaksi korkeakoulujen yhteentoimivuusmallia luotavat määritykset (jos tiedossa tässä vaiheessa)

- Käsitteet

Potentiaaliset *uudet* keskitetyt/yhdessä tuotettavat ICT palvelut arkkitehtuurin mukaan toimittaessa (jos tietoa tässä vaiheessa) ; tarve

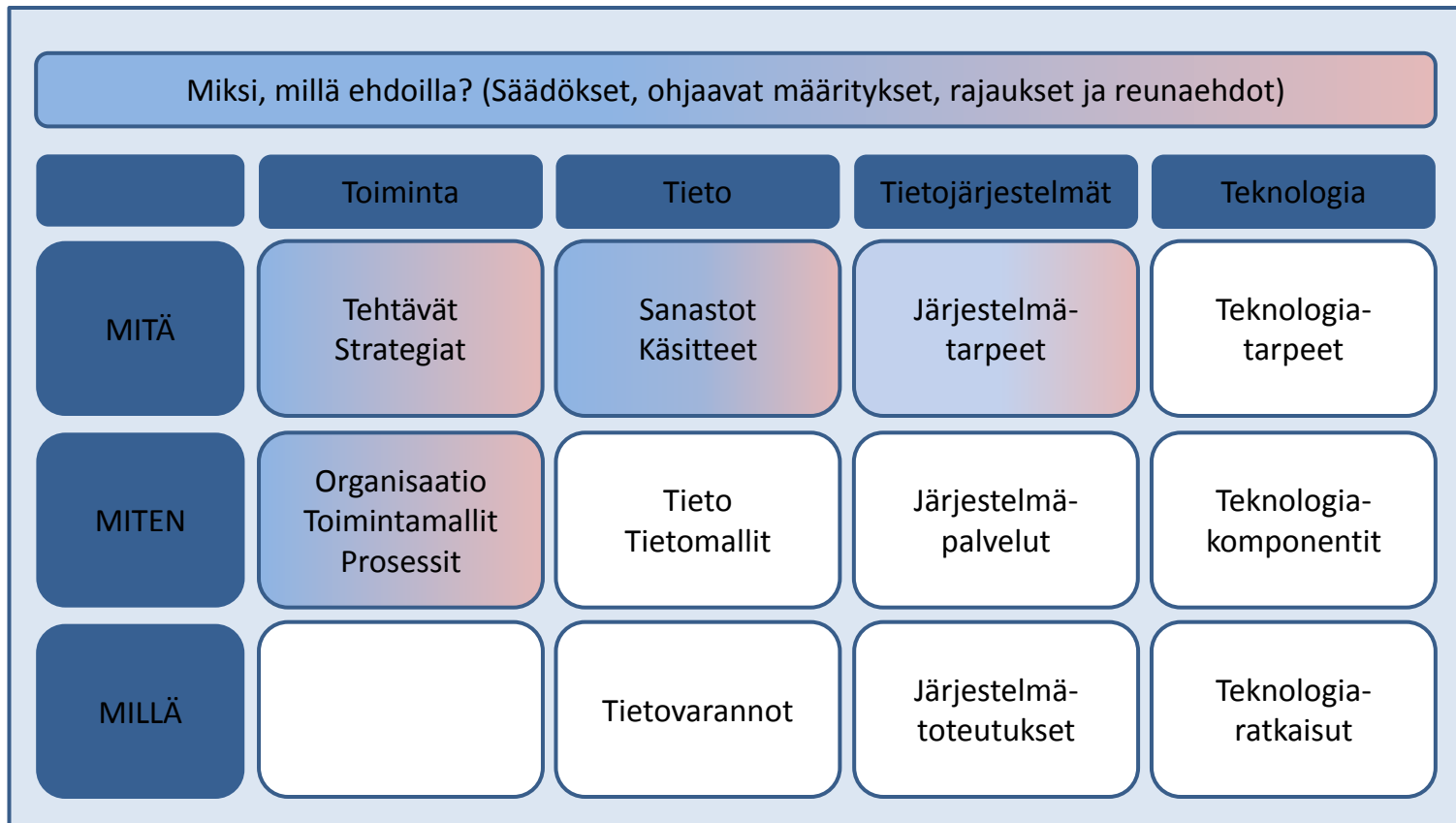
- Hankinnat?
- Käyttäjähallinto?

Tieteellisen laskennan kokonaisarkkitehtuuri

Kuvataan nykytila

Kuvataan tavoitetila

Kuvataan sekä nyky, että tavoitetila

Tietoon ja järjestelmiin/teknologiaan keskittyvät
arkkitehtuurit, joilla on yhteisiä osia ylläolevan
kanssa

Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen yhteentoimivuusmalli ja tietomääritykset

• Arkkitehtuurin yleiskuvaus

- ICT ja tietohallinto-ohjausryhmä päättää osaksi yhteistä mallia hyväksyttävistä määrityksistä ja yhteisen mallin laajuudesta
- Yhteentoimivuutta tukeva tietoarkkitehtuuri kokoaa yhteen tieteen ja tutkimuksen sekä niiden tuen ja hallinnon, opiskelun ja opetuksen ja niiden tuen ja hallinnon, OKM:n ja muiden viranomaisten tiedonkeruiden, korkeakoulujen valtakunnallisen tietovarannon määrityksiä yhteisen yhteentoimivuusmallin osana julkaistavaksi ja uudelleenkäytettäväksi.
- Määritykset ovat säädöksiin perustuen yhteisiä siltä osin kun ne perustuvat korkeakoulujen valtakunnallisesta tietovarannosta säädettyyn tai niitä kerätään YO/AMK lakien tai muiden viranomaisten tiedonkeruumandaattien perusteella. Muilta osin nämä ovat suositusluontoisia, ellei toisin säädetä.
- toistaiseksi <http://tietomalli.csc.fi>
- valmistelumateriaali: <https://confluence.csc.fi/display/korkeakoulujentietomalli>
- Aikataulu: Ehdotus tietoarkkitehtuurin kehyksestä 01/2015; Yhteentoimivuusmalli 11/2015.

Osaksi korkeakoulujen yhteentoimivuusmallia luotavat määritykset (jos tiedossa tässä vaiheessa)

(tämä arkkitehtuuri kokoaa nämä, = yhteentoimivuuden tietoarkkitehtuuri ja määrityksiä kokoava yhteentoimivuusmalli)

Tarvittavat palvelut tietomallin osien jakamiseen

- Yhteentoimivuusmallin ylläpitovälineet
- Koodistopalvelu

Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen yhteentoimivuusmalli ja tietomäärittelykset

Kuvataan nykytila

Kuvataan tavoitetila

Kuvataan sekä nyky, että tavoitetila

Miksi, millä ehdoilla? (Säädökset, ohjaavat määritykset, rajaukset ja reunaehdot)				
	Toiminta	Tieto	Tietojärjestelmät	Teknologia
MITÄ	Tehtävät Strategiat	Sanastot Käsitteet	Järjestelmä- tarpeet (esim. koodistopalvelu, FINTO)	Teknologia- tarpeet
MITEN	Organisaatio Toimintamallit Prosessit	Tieto Tietomallit	Järjestelmä- palvelut	Teknologia- komponentit
MILLÄ		Tiedonsiirtomää- ritykset	Järjestelmä- toteutukset	Teknologia- ratkaisut

Korkeakoulujen ICT-palveluiden nykytila ja tavoitearkkitehtuuri

• Arkkitehtuurin yleiskuvaus (hyväksymätön luonnos sisällöksi)

- Korkeakoulujen ICT-palvelujen palvelu- ja järjestelmäsalkku
 - Laaja rajaus: tekninen infrastruktuuri, yhteistyön tukivälineet, opetuksen tuki, tutkimuksen tuki, hallinnon järjestelmät
 - Lähtökohtana AAPA- ja FUCIO-verkostojen kokoamat tiedot (Luettelo korkeakoulujen ICT palveluista), joista aggregoidaan kuvattavat kohteet
 - Täydennettäisiin Kansalliskirjaston, Opetushallituksen ja yksittäisten korkeakoulujen tuottamilla valtakunnallisilla palveluilla
- Nykytila
 - Tuotetaanko nykytilassa paikallisesti vai keskitetysti (Paikallisesti korkeakoulussa, Yhteistyörakenteissa, Valtakunnallisesti)
- Tavoitetila
 - Muutosta tai muutostarpeita palveluiden paikallisessa tai keskitetyssä järjestämisessä
 - Muutostarpeiden lähteinä pyritään käyttämään AAPAn ja Fucion strategioissa toiminnan tarpeista laadittuja linjauksia
 - Tunnistetaan myös mahdollisia päällekkäisyyksiä CSC:n ja korkeakoulujen omissa palveluissa.
- Ei luonnosversiota tällä hetkellä

Osaksi korkeakoulujen yhteentoimivuusmalleja luotavat määritykset (jos tiedossa tässä vaiheessa)

- Ei ole

Potentiaaliset uudet keskitetysti/yhdessä tuotettavat ICT palvelut

-

Korkeakoulujen ICT-palveluiden nykytila ja tavoitearkkitehtuuri

Kuvataan nykytila

Kuvataan tavoitetila

Kuvataan sekä nyky, että tavoitetila

Yleiskuva

Miksi, millä ehdoilla? (Säädökset, ohjaavat määrittymiset, rajaukset ja reunaehdot)				
	Toiminta	Tieto	Tietojärjestelmät	Teknologia
MITÄ	Tehtävät Strategiat	Sanastot Käsitteet	Järjestelmä-tarpeet	Teknologia-tarpeet
MITEN	Organisaatio Toimintamallit Prosessit	Tieto Tietomallit	Järjestelmä-palvelut	Teknologia-komponentit
MILLÄ		Tietovarannot	Järjestelmä-toteutukset	Teknologia-ratkaisut

Miksi, millä ehdoilla? (Säädökset, ohjaavat määrittymiset, rajaukset ja reunaehdot)				
	Toiminta	Tieto	Tietojärjestelmät	Teknologia
MITÄ	Tehtävät Strategiat	Sanastot Käsitteet	Järjestelmä-tarpeet	Teknologia-tarpeet
MITEN	Organisaatio Toimintamallit Prosessit	Tieto Tietomallit	Järjestelmä-palvelut	Teknologia-komponentit
MILLÄ		Tietovarannot	Järjestelmä-toteutukset	Teknologia-ratkaisut

Miksi, millä ehdoilla? (Säädökset, ohjaavat määrittymiset, rajaukset ja reunaehdot)				
	Toiminta	Tieto	Tietojärjestelmät	Teknologia
MITÄ	Tehtävät Strategiat	Sanastot Käsitteet	Järjestelmä-tarpeet	Teknologia-tarpeet
MITEN	Organisaatio Toimintamallit Prosessit	Tieto Tietomallit	Järjestelmä-palvelut	Teknologia-komponentit
MILLÄ		Tietovarannot	Järjestelmä-toteutukset	Teknologia-ratkaisut

Miksi, millä ehdoilla? (Säädökset, ohjaavat määrittymiset, rajaukset ja reunaehdot)				
	Toiminta	Tieto	Tietojärjestelmät	Teknologia
MITÄ	Tehtävät Strategiat	Sanastot Käsitteet	Järjestelmä-tarpeet	Teknologia-tarpeet
MITEN	Organisaatio Toimintamallit Prosessit	Tieto Tietomallit	Järjestelmä-palvelut	Teknologia-komponentit
MILLÄ		Tietovarannot	Järjestelmä-toteutukset	Teknologia-ratkaisut

Miksi, millä ehdoilla? (Säädökset, ohjaavat määrittymiset, rajaukset ja reunaehdot)				
	Toiminta	Tieto	Tietojärjestelmät	Teknologia
MITÄ	Tehtävät Strategiat	Sanastot Käsitteet	Järjestelmä-tarpeet	Teknologia-tarpeet
MITEN	Organisaatio Toimintamallit Prosessit	Tieto Tietomallit	Järjestelmä-palvelut	Teknologia-komponentit
MILLÄ		Tietovarannot	Järjestelmä-toteutukset	Teknologia-ratkaisut

Miksi, millä ehdoilla? (Säädökset, ohjaavat määrittymiset, rajaukset ja reunaehdot)				
	Toiminta	Tieto	Tietojärjestelmät	Teknologia
MITÄ	Tehtävät Strategiat	Sanastot Käsitteet	Järjestelmä-tarpeet (esim. koodistopalvelu, FINTO)	Teknologia-tarpeet
MITEN	Organisaatio Toimintamallit Prosessit	Tieto Tietomallit	Järjestelmä-palvelut	Teknologia-komponentit
MILLÄ		Tiedonsiirtomääritykset	Järjestelmä-toteutukset	Teknologia-ratkaisut

Miksi, millä ehdoilla? (Säädökset, ohjaavat määrittymiset, rajaukset ja reunaehdot)				
	Toiminta	Tieto	Tietojärjestelmät	Teknologia
MITÄ	Tehtävät Strategiat	Sanastot Käsitteet	Järjestelmä-tarpeet	Teknologia-tarpeet
MITEN	Organisaatio Toimintamallit Prosessit	Tieto Tietomallit	Järjestelmä-palvelut	Teknologia-komponentit
MILLÄ		Tiedonsiirtomääritykset	Järjestelmä-toteutukset	Teknologia-ratkaisut